

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 17. junija 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 71.

I. Š.

Naša industrijska politika.

(Nadaljevanje.)

Kako bi dosegli idealni cilj, dobiti v naše roke obstoječo industrijo in kako ustvariti narodno industrijo?

Z administrativnimi odredbami ali siloma se da težko kaj doseči, nasprotno, z nepremišljenim postopanjem lahko največ škodimo naši državi.

Potrebno je v prvi vrsti vzgojiti narasčaj, moramo ga izšolati v naših strokovnih šolah, da dobimo tako strokovnjake, kateri morejo voditi in osnovati industrijska podjetja, in osebe, ki bo pomagalo tehnično izobraženim osebam.

Kakor naše tehnične fakultete niso še popolnoma urejene ter jim primanjkuje potrebnih sredstev, da bi mogle v vseh panogah tehničnega znanstva (agrikulture, gozdarske, rudarske itd. tehnike) nuditi narasčaju potrebno znanje za našo industrijo, je treba poslati naše dijake na tuje visoke tehnike; potem jih še ni treba takoj zaposliti v naši industriji, kjer se malo naučijo, temveč naj se seznanijo z veleindustrijo Amerike, Angleške, Nemčije itd., da dobijo pojem o svetovni ekonomiji in si pridobijo zmožnosti za povzdigo naše v povojih se nahajajoče domače industrije. To se ne da hitro doseči, treba je mnogo časa, preden se ta cilj doseže. Naša država pa ne more čakati na razvoj industrije, ki bi se mogel doseči šele po naših narodnih močeh. Tehnika je k sreči internacionalna znanost, ki ni omejena na deželo — tehniki morajo delati, kjer se jim nudi delo. Radi tega je potrebno za napredek in osnivanje industrijskih podjetij, dokler nimamo svojih moči, da pridobimo tuje strokovnjake, ki se morajo angažirati v našo korist. Pristojne oblasti sedaj otežujejo na vse mogoče ozko-srčne načine tujcem, zaposlenim v naši industriji, vršiti svoje koristno delo ter jih hočejo popolnoma odstraniti iz podjetij. Industrijskim podjetjem se naračajo, da v kratkem roku zamenijo svojega tehnika-tujca z našim človekom. Kdor tako postopa, ne ve, kako škodo povzroča naši industriji. Industrija ni instrument, ki mora voditi politiko, ampak sredstvo za obkrobo-

vanje naših državljanov. Če se industriji jemlje ta možnost, ne ostaja drugo, nego uvažati potrebnost iz tujine.

Javna korist zahteva, da se krijejo naše potrebnosti v čim večji meri v naši državi. To se najlažje doseže, če se pusti podjetniku svoboda v pogledu na delovne moči. Če ima podjetnik sposobno delovno moč v državi sami, se bo gotovo poslužil domačinov in ne bo skušal pridobiti na drag, dolgotrajen način tujih delovnih moči, če še niti ne ve, koliko časa morejo ostati v državi. V našem interesu je, da imamo v vsaki panogi industrije strokovnjake, ki bodo poučili naš narod in ga usposobili za strokovno delo. Če nimamo domačega strokovnjaka, moramo imeti tujega. To ne velja samo v veliki industriji, temveč tudi v rokodelstvu. So rokodelstva modernega izvora, kakor v električni ali mehnični stroki, ki zahtevajo dosti izkušnje. Ker so te panoge v naši državi malo znane, je treba tujih strokovnjakov, ki bodo poučevali in usposobili naš narod, da se lahko vsako strokovno delo opravi v državi in da se morejo izvršiti popravila pokvarjenih predmetov. Napačna je torej politika naših pristojnih faktorjev, da otežujejo dohod potrebnih strokovnjakov iz inozemstva. Kako omalovažuje Ministrstvo Socialne Politike vitalne potrebe naših industrijev in rokodelcev, se vidi iz kompliciranega in birokratskega postopanja glede dovoljenja za dohod tujih strokovnjakov v našo državo, kar traja mesece: Ministrstvo Socialne Politike potni »inspekcije rada«, eventualno sporazumno z Ministrstvom Trgovine in Industrije dovoljuje prihod tujcev in končno izpolnje pri Ministrstvu Zunanjih Del, da se da našim predstavništvom v inozemstvu nalog za vidiranje potnega lista. Tako n. pr.: če ne pride minister socialne politike v svoj kabinet, noben strokovnjak ne bo mogel priti iz inozemstva, ker mora vsako dovoljenje za prihod podpisati sam minister. Ali ni bolje, da da okrajna, v važnih slučajih oblastna oblast dovoljenje, ki gotovo mnogo boljše pozna lokalne potrebe, nego oddaljeno ministrstvo? Policijske oblasti morajo voditi strogo evidenco o tujcih v dotičnem okraju in njihova dolžnost bo, paziti, da se ne zlorablja naše gostoljubje.

V tesni zvezi s strokovnjaki je pod-

jeten duh. Samo strokovnjak more pravilno kalkulirati rentabilnost podjetja, katera je treba osnovati, ali katerim je treba povečati proizvodnjo. Seveda naši kapitalisti brez strokovnega nasveta ne morejo vložiti denarja v nova podjetja. Treba je torej, dokler še nimamo lastnih strokovnjakov, da se poslužujemo tujih, katerim moramo prepustiti osnivanje in vodstvo novih industrijskih podjetij.

Kakor zgoraj omenjeno, je industrija zelo riskantna stvar in danes so potrebna ogromna denarna sredstva. Ker naši državljanji svoj denar glavno porabljajo za sigurna podjetja, se naša industrija zelo počasi razvija. Sedaj se hočemo dotakniti vprašanja, ki je do sedaj našlo jako malo razumevanja pri merodajnih faktorjih: Treba je angažirati tuji kapital. Dosti je naših narodnih ekonomov in finančnikov, ki vidijo veliko nevarnost v tujem kapitalu, boječ se odvisnosti našega gospodarstva od tujega kapitala. Mislim, da ta bojazen ni upravičena. Tuji kapital, ki se investira v državi v svrhu

osnivanja industrije, bo v vsakem slučaju od neprecenljive vrednosti za državo. Prvič se prenaša riziko z vsakim novim podjetjem na tujega kapitalista. Drugič pride do osnivanja novih podjetij pri zidanju etablitmanov, pripravljanju surovin za industrijsko predelavo, zaposlovanje delavcev iz okolice industrijskega podjetja dotični kraji dosti raznih koristi. Na ta način pride in ostane v državi velik del tujega kapitala. Tretjič se industrijski proizvodi izdelujejo v državi, postajamo neodvisni od drugih držav, kar je velevažno v slučaju vojne, kadar se tuji proizvodi ne morejo uvažati. Razen tega, ker industrijski predmeti, izdelani v državi, niso zavezani carini, bodo mnogo cenejši, kot tuji proizvodi. Četrtič bodo dohodki države pri napredni industriji rastli, ker država obdaruje podjetja sorazmerno dobičku. Brezdvoma ima torej država več koristi iz industrije, osnovane s tujim kapitalom, kot da sploh nima industrije.

(Dalje prih.)

Razvoj sanacijske krize na Poljskem.

Poljska, ki je tičala izmed vseh inflacijskih držav najdalje v inflacijski krizi, je z neverjetno naglostjo in odločnostjo preokrenila k deflacijski politiki. Z energičnimi ukrepi je finančni minister Grabski zadušil na eni strani vsako nadaljnje fiskalne papirnatih mark, na drugi strani pa postavil stalnosti nove valute trdna tla z ustanovitvijo neodvisne zasebne Poljske banke kot izdajateljice dobro fundiranega Zlotega, ki naj absorbira milijarde papirnatih mark v razmerju 1 proti 1.800.000. Obenem je spravil v ravnotežje državne finance s tem, da je posegel brezobzirno z davčnim vijakom v premoženje zasebnega gospodarstva in omejil do skrajnosti izdatke države. Eno je gotovo: Sanacija državnih financ in stabilizacija valute se je v Poljski izvršila.

Če pa danes pogledamo, kakšna je cena, za katero je dosegel Grabski svoje uspehe in kakšni izgledi se odpirajo vsaj za bližnjo bodočnost poljskemu gospodarstvu, moramo ugotoviti predvsem dve težki posledici sanacijske akcije: kafa-

strofalno pomanjkanje denarja in nemožnost, spraviti industrijske produkte v denar, ker se je produkcija ogromno podražila.

Da more industrija zopet redno obratovati, bi morala dobiti okrog ene milijarde Zlotih kredita, kakor to ugotavlja uradni proračun. Dejansko pa more nuditi Poljska banka rediskontni kredit v iznosu le nekaj čez 100 milijonov Zlotih.

Podražitev kredita in radi splošne druginje izredno visoke mezde povzročajo tako podražitev produkcije, ki onemogoča konkurenčno sposobnost industrije. Položaj poljske industrije je zato izredno težak. Tekstilna industrija, ki si je bila začasno nekoliko opomogla, danes počiva, ker ne more spraviti blaga na trg. Domači konsum je prešibek, da bi kupoval, inozemski ne sprejema, ker so cene previsoke. Del poljske tekstilne industrije bo moral obratovanje vsaj začasno, dokler se mezde ne znižajo, restringirati ali pa celo ustaviti. Strojna industrija počiva, ker jo ubija posebno konkurenca srednjeevropskih industrijskih

LISTEK.

Francózi o nas.

Med zapadnimi narodi, ki so stali ob zibelki naše mlade države in ki z zanimanjem slede nje razvoju, stoje na prvem mestu Francozi, ki vživajo ljudi pri nas kot nositelji velikih idej globoke simpatije. Prefekti teden je izdal pariški »Journal des Débats«, ki spada med najuglednejše in najstarejše svetovne liste — ustanovljen je bil l. 1789. — obširno ilustrovano prilogo, posvečeno izključno naši kraljevini. Krasno opremljena publikacija prinaša na prvem mestu članek o kralju Aleksandru in kraljici Mariji, ki ga je napisal Albert Mousset, listov specialni poročevalec za jugoslavijo. Izpod peresa istega odličnega poznavalca naše domovine so zanimivi spisi o geografski legi naše države, o nje zunanji politiki ter nje kulturnem, posebno gospodarskem življenju. Vsaki naših treh prestolic je posvečen poseben članek; Belgrad je opisal A. Mousset, Zagreb dr. Manojlovič, Ljubljano pa profesor na naši trgovski akademiji Friderik Juvančič. Ker utegne članek

o slovenski metropoli zanimali tudi naše čitatelje, ga prinašamo v doslovnem prevodu:

»Ljubljana, pred svetovno vojno bolj znana pod nemškimi imenom Laibach, je eno izmed treh kulturnih in političnih središč jugoslavije. Kar je Beograd za Srbe in Zagreb za Hrvate, to je Ljubljana za Slovence. Leži komaj 60 km od italijanske meje in je najzapadnejše mesto kraljevine. Simplon-Orient-Express se ustavi, prišedši iz Pariza, na jugoslovanskih tleh najprej v Ljubljani.

Ljubljana, ki ima slikovito lego ob vznožju Julijskih alp, kakih 300 metrov nad Jadranskim morjem, šteje danes okoli 50.000 prebivalcev. Najmanjša je sicer od treh prestolic Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, toda njen ozki kontakt z zapadno civilizacijo in njene historične posebnosti ji dajo odlično mesto med znamenitostmi jugoslavije.

Pred dobrimi sto leti se je razprostiralo ob južni strani Ljubljane veliko močvirje, ki ga je povzročala Ljubljanska, voda, ob kateri leži današnje središče Slovencev. Na tem zdaj popolnoma osušenem barju so bile dolgo pred začetkom našega štetja naselbine na koleh, ki so mo-

rale biti, sodeč po novejših odkritjih, dokaj obširne. Številne stavbe in razna orodja iz kamnite, bronzaste in železne dobe, ki so jih našli na mestu prejšnjega močvirja ter spravili v prostorni dvorani ljubljanskega muzeja, spadajo med najvažnejše dokumente, pričajoče o narodih, ki so bili v onih davnih časih naseljeni na današnji slovenski zemlji.

Severno od teh naselbin, na levem bregu Ljubljanice, je nastal še v predrimski dobi utrjen kraj, ki so ga pozneje Rimljani spremenili v vojno taborišče. Izkopine na tem mestu govore o starodavni trdnjavi z imenom Emona. Mnogobrojni dragoceni predmeti, najdeni na tem prostoru, so shranjeni v že omenjenem narodnem muzeju v Ljubljani. Pred zidovjem emonskega mesta, na desnem bregu Ljubljanice, je polagoma nastala trgovska naselbina z imenom Akvilina. Današnja Ljubljana stoji na tleh Emone in Akviline. Še danes se imenuje najstarejši del mesta, ležeč na desnem bregu Ljubljanice, »Stari trg«.

V srednjem veku se Ljubljana prvič omenja l. 1144. v stari listini, tičoč se nekega plemiča z imenom

»Odalricus de Laybach, frater ducis«; bil je to brat koroškega vojvode Henrika. Nekaj let kasneje se omenja v drugi listini neki »Plebanius Petrus de Laybach«. Od začetka srednjega veka postaja Ljubljana vedno važnejša kot postojanka na poti vežočem Italijo z deželo Frankov in kot središče dežele Kranjske, ki je bila takrat last koroških vojvod, o katerih se ve, da so v 13. stoletju kovali na Kranjskem svoj denar. Trgovina in obrt sta bili v tedanji Ljubljani lepo razviti. L. 1283. je prišla Kranjska in z njo Ljubljana v oblast Habsburžanov. Avstrijski vojvoda Rudolf IV. je sklical l. 1360. v Ljubljano kongres v svrhu ureditve italijanskih zadev. L. 1451 je pridigoval v Ljubljani sloviti menih Janez Kapistran, spodbujajoč prebivalstvo na pohod zoper Turke, ki so Kranjsko radi pustošili. V letih 1469, 1471 in 1472 so njihove toľbe oblegale Ljubljano in jo deloma sežgale. Po Turkih sta lakota in kuga morili ljubljansko prebivalstvo; l. 1511. pa je strašen potres razdejal velik del mesta.

L. 1530. in v naslednjih letih je precejšen del Ljubljančanov, ki so bili dolje katoličani, prestopil k

držav. Dobila je hudo udarec še s tem, da je država stornirala naročila za železnice. Papirno industrijo je doletela ista usoda. Edino sladkorna industrija dela še kolikor toliko dobro. Težke čase preživlja rudarska industrija; večja podjetja bodo mogla delati le, če se mezde znižajo in če dobe kredite, mala pa so obsojena na počivanje.

Težaven položaj industrije se izraža v trgovinski bilanci. Dočim je kazala ta v januarju še precejšnji presežek izvoza, se v nadaljnjih

mesecih razmerje obrača in bo računati s pasivnostjo.

Poljsko gospodarstvo preživlja danes hude čase, vendar pa je proces, ki ga je izzvala sanacija, popolnoma naraven. Ni dvoma, da pri dobri gospodarski politiki nastopi s časom zboljšanje, ki naj prinese končne zaželjene sadove sanacijske akcije. Mnogo slabotnih, na konjunkturi baziranih podjetij bo propadlo, kar pa bo le v korist, da se za ostale usvari soliden iriden temelj dobrega prospevanja.

Znižanje obrestne mere.

Beograjski »Trgovinski glasnik« priobčuje dne 14. junija t. l. članek o znižanju obrestne mere, ki kaže, kako se Narodna banka na iniciativo ministra dr. Krizmana trudi, da izboljša sedanji res nevzdržni položaj glede višine obresti. Članek spričo aktualnosti za naše gospodarske razmere podajamo v nastopnem prevodu:

»Iz Londona se poroča, da je Angleška banka znižala diskontno mero od 4% na 3%. Ker vemo, da se tam po diskontni meri še vedno ravna tudi splošna obrestna mera, moramo pričakovati, da se bo obrestna mera na Angleškem znižala.

Pri nas med tem Narodna banka ni več v položaju, da intervenira na denarnem trgu in vpliva na višino obrestne mere. Celotna vsota kreditov, katere daje Narodna banka na razpolago industriji in trgovini deloma preko denarnih zavodov, deloma neposredno, ni višja nego 1400 milijonov dinarjev. Banka je vezana na kontingent in za te namene ne sme porabiti več nego trikratno kovinsko pollogo.

Po podatkih, ki jih je zbralo ministristvo trgovine in industrije po celi državi, razpolagajo vsi denarni zavodi z lastnimi sredstvi v približni vsoti 2 milijard, hranilne vloge znašajo tri in pol milijarde in kredit v inozemstvu najmanj okoli pol milijarde dinarjev.

Ti podatki dokazujejo, da razpolagajo denarni zavodi z vsoto šest milijard ali štirikrat toliko, kolikor more Narodna banka dati na razpolago domači industriji in trgovini. Spričo tega je jasno, da naša Narodna banka ne more vplivati na obrestno mero.

Te dni je bil v Zagrebu generalni direktor Narodne banke, v prvi vrsti za to, da se dogovori s predstavniki tamošnjih denarnih zavodov o možnosti znižanja obrestne mere. Isto željo je izrazil tudi minister trgovine in industrije dr. Krizman, ki se je istočasno mudil v Zagrebu, ko je prišel v stik z gospodarskimi krogi.

Predstavniki denarnih zavodov so pojasnili svoje stališče glede obrestne mere in razloge za dosedanje višino. Predvsem povzroča stalna draginja, da se povišujejo plače in doklade

bančnega osebja in s tem režijska bank. Dajanje državi se od leta do leta zvišuje; neposredni davki, takse in občinske doklade presegajo eno tretjino čistega dobička vsakega denarnega zavoda. To znači, da participira država na dobičku z eno paro za tri pare. Ako se še vpoštevajo, da tudi drugi izdatki stalno rastejo (najemnine, telefon, razsvetljava, kurjava in drugo), je jasno, da bi se moglo sigurno pričakovati znižanja obresti le, ako bi draginja pojenjala in ako bi se dinar popravil. Dasi je bila obrestna mera tekom leta 1923. najvišja v povojni dobi, vendar denarni zavodi to leto niso najbolje odrezali, kajti njihov zaslužek ni bil večji nego druga leta. To dokazuje, da so režijski stroški ogromni in da se mora nekaj storiti, da se ta položaj izboljša.

V prvi vrsti se mora stremeti za tem, da banke ne bodo plačevale za tuj denar prekomernih obresti. Trdi se, da plačujejo nekateri zavodi za hranilne vloge 10—15% obresti. To je v resnici veliko; zaradi tega tudi aktivna obrestna mera ne more biti nižja nego 24%. Pri tem je treba tudi upoštevati položaj manjših bank, ki nimajo od Narodne banke zadostnih kreditov. Ako morajo te plačevati večjim bankam 16—18% obresti, morajo plačevati svojim vložnikom 15% obresti, da jim ni treba se zadolžiti pri večjih bankah in jim plačevati še višjih obresti. Ali so v takih slučajih interesi zasebnih vlagateljev zadosti zavarovani, je povsem vprašanje zase.

Tekoče leto se še bolj nego preteklo leto občuti težavna gospodarska kriza. Vsi posli so v zastoju in niti eden trgovskih poslov ne prenese visoke obrestne mere, ki znaša 20—25 odstotkov. Posledica tega bo, da bodo morale tudi stare, solidne tvrdke (a ne le povojne) prositi za prisilno poravnavo, kot za edino sredstvo, ki jih more rešiti prekomerne obrestne mere. Kajti znano je, da sodišča običajno priznavajo izvenkonkurzno poravnavo z upniki proti plačilu 6% obresti.

Bati se je, da ne bo ta način likvidacije dolgov pri bankah zavzel prevelikih mer. Zato naj bi tudi denarni zavodi premišljevali o možnostih zni-

žanja obrestne mere. Kakor smo informirani, je neka v predvojni dobi ustanovljena beograjska velebanka znižala obrestno mero od 18% na 16%. Boljše je se odreči enemu delu zaslužka, nego pustiti, da se izgubi še ostalo.

Inicijativa Narodne banke in ministra trgovine in industrije je jako umestna. V Zagrebu so pristali v načelu vsi zavodi na predloge, razen tujih, ki nimajo kreditov in so zaradi tega neodvisni. Mnenja smo, da mere tudi na te vplivati ministristvo trgovine kot nadzorno oblastvo, ki jim je dalo dovoljenje za poslovanje v naši državi.

K. Tiefengruber:

Trgovsko knjigovodstvo.

(Navodila k najpriprostejšemu načinu trgovskega knjigovodstva.)

Namen in načelo knjigovodstva mora biti vsakemu, s tem opravičeno zaposlenemu znano. Sledeča razprava vsebuje navodila, ki so uspeh temeljitih študij raznih sistemov knjigovodstva ter imajo nalogo razložiti v kratkih potezih in jasnih slikah najpriprostejši način takozvanega dvojnega (amerikanskega) knjigovodstva.

Temeljno načelo dvojnega knjigovodstva: Vsaka postojanka se za beleži v glavni knjigi po denarni, blagovni ali delovni vrednosti dvakrat, in sicer prvič v prejemu na levo stran enega in drugič v izdatku na desno stran drugega računa.

Levostranski vpisi na računih so torej obremenitve, desne pa razbremenitve dotičnih kont. Strokovni izraz za levo stran konta je »debet« ali »dati«, za desno pa »credit« ali »imeći«.

Razložitev obeh stolpcev dela posebno začetnikom težave; osobito pri nekaterih računih je treba stvarnih premislekov, kam spada dotična vknjižba.

Na levo stran pridejo prejemki iz sledečih računov: blagajniški, blagovni, menični, poštnočekovni, bančni, premičninski. Pri vknjižbah na takozvane tekoče račune »Conto-current« si pa je treba predstavljati, da pride vse, kar se komu da, ali kar nekdo nam popusti, na levo stran njegovega računa; vse pa, kar nekdo nam da, ali kar se dotičnemu opusti, se mu beleži na desno računsko stran.

Na ta način pridemo pri vseh drugih računih do pravilne določitve vknjižbe; n. pr. pri hipotekarnih, obrestnih, odpisnih, provizijskih in sličnih računih.

Jedro celega knjigovodstva naj ostane vedno enostavnost poslovanja. Za sledeče primere rabimo samo troje knjig, ki zadostujejo za večino slučajev v trgovini in industriji; te so:

1. Temeljna ali glavna knjiga I.;
2. Glavna knjiga II. (tajna knjiga);
3. Knjiga odjemalcev in dobaviteljev III.

Temeljna knjiga I. predstavlja takorekoč dnevnik ter je paginirana in zasnovana po znanem črtalu američanskega obrazca. V to knjigo se beležijo vsi trgovski dogodki zaporedoma.

Glavna knjiga II. vsebuje vse otvorene račune ter je folirana. Vsak račun obsega vsaj po eno dvojno stran na navadnem kontokorenem obrazcu.

Razen osebnega računa so vsi kontri v tej knjigi mrtvi, in sicer: blagajniški, menični, glavnični, blagovni, nepremičninski itd. Samo osebni konto s tekočimi računi je smatrali živim kontom.

V glavno knjigo II. prenesemo vsako postojanko iz temeljne knjige I. po istem sporedu, kakor je tu vpisana, in sicer na dva računa, enkrat za vpis na levo in drugič za vpis na desno stran računa.

Če pa gre za vknjižbo na kak osebni račun, ne zadostuje samo vpis na tekoči račun glavne knjige, ampak treba je postojanko še prenesti v knjigo III. (za odjemalce in dobavitelje). To pa radi preglednosti, ker vknjižbe na kontih tekočih računov v glavni knjigi II. so brezimenske, knjiga III. pa vsebuje za vsako osebo ali tvrdko posebne račune z imenskimi napisi.

Tekoče račune vodimo torej v dveh knjigah v obliki glavne knjige II in po istih računskih razporedih.

(Dalej sledi.)

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Sarajevu obstoje dve tvornici čepic in sicer: 1. Sarajevska tvornica čepic in klobukov, ki je najmodernejša opremljena in izdela na leto okoli 6000 čepic in šivanih klobukov; zaposluje 60 krojačev in večje število mehaničnih šivalnih strojev; 2. »Vesta«, tvornica čepic, kosmatih čepic, klobukov in perila. Zaposluje okoli 20 delavcev, ki delajo z ročnimi stroji. Na leto izdela okoli 1500 do 2000 tucatov čepic in 500 do 600 tucatov kosmatih čepic.

Bosna in Hercegovina je porabljala pred vojno okoli 800.000 kosov moške in ženske konfekcije, belih srajc in spodnjih hlač, okoli 150 do 200.000 tucatov ovratnikov in manšet in okoli 450.000 kosov delavskega perila. To je povzročil brez dvoma edino uvoz tujih izdelkov z Dunaja in iz Prosnice.

Kraji v Bosni in Hercegovini so neobičajno ugodni za osnivanje hišne industrije, ker muslimanskim ženskam vera običajno zabranjuje delo v tovarnah, v katerih so zaposleni moški. Da bi se hišna industrija povzdig-

protestantizmu, sledeč slavnemu govorniku Primožu Trubarju, slovenskemu Kalvinu. On je dal Slovence literarno obliko njihovega jezika. L. 1641. se je rodil v Ljubljani zgodovinar Janez Valvazor; njegova dela, nanašajoča se v glavnem na Kranjsko in večinoma ohranjena, so se tako visoko cenila, da so ga imenovali L. 1687. za člana učene londonske »Royal Society«.

Proti koncu 17. stoletja so ustanovili v Ljubljani po italijanskem vzorcu znanstveno družbo z imenom »Academia Operosorum«, katere del je ljubljanska »Filharmonična družba«, ustanovljena l. 1702. in delujoča še danes.

Do francoske revolucije so bili Slovenci na svoji lastni zemlji sužnji nemških priseljencev, pripadajočih plemstvu in boljšemu meščanstvu in stanujočih na utrjenih gradovih, katerih najvažnejši stoji na griču, ob katerega vzhodu leži današnja prestolnica Slovenije. Pod vplivom novih idej, porodivših se v naročju Velike revolucije, pa se je zbudila slovanska narodna zavest, katere posledica je nacionalna regeneracija Slovencev. Ta regeneracija, in ž njo ona vseh južnih Slovanov, je

našla močno oporo v francoskem režimu, trajajočem v slovenskih deželah od l. 1809. do 1813., in v kreacijah Napoleonovih »ilirskih provincij«, ki so bile prvi osnutek jugoslovanske države in so imele svoje upravno središče v Ljubljani. Napoleonova Ilirija naj bi bila Franciji olajševala njeno ekspanzijo proti vzhodu. Da si ohrani pot preko Balkana proti Orijentu, se je opiral Napoleon na slovensko ljudstvo, katero je rešil nemškega fevdalnega jeroštva in mu prvi podaril socialno ravnopravnost. Nemškemu plemstvu na Slovenskem je pal takrat iz rok liki zlomljeno orožje njegov socialni vpliv in gospodarski prestiž. Slovenski jezik je zadobil svoje častno mesto in v Ljubljani je bila ustanovljena Akademija, prva višja šola Slovencev. (Conf. Gabriel Louis-Jaray: Predgovor dr. B. Vošnjakovu knjigi »Un rempart contre l'Allemagne«.)

V začetku 1813. leta se je nastanil v Ljubljani Charles Nodier, slavni avtor »Ivana Zbogaria« (Jean Sbogar), kot bibliotekar ljubljanske knjižnice; s to službo je bilo združeno uredništvo uradnega lista »Télégraphe Illyrien«, ki se je tiskal

v štirih jezikih, namreč v francoskem, nemškem, italijanskem in slovenskem. »Kranjska vlada, ki ji je takrat načeloval modri in očetovski grof Bertrand, me je pozvala petsto milj daleč, da upravljam eno najboljših evropskih knjižnic«, pravi Charles Nodier v predgovoru svoji knjigi »Examen critique des Dictionnaires de la langue française«.

»Zgodovina francoske uprave v Iliriji nam kaže vsekakor najčudovitejši in najbolje uspeli civilizatorični eksperiment, ki ga je kdaj kak narod izvel v tuji deželi«, pravi dr. B. Vošnjak v svojem delu »Un rempart contre l'Allemagne« in pristavlja (v začetku l. 1918.): »Francija je dala pred sto leti Iliriji civilno in socialno ravnopravnost ter možnost razvoja. V težkih časih, v katerih živimo, naj bi veliki francoski narod ne pozabil ilirskih sinov. Nov zarod se bori danes za svobodo in upa v boljšo bodočnost. Francija, zvesta svojim visokim tradicijam, mu bo gotovo pomogla, zgraditi jo.«

Nade Slovencev so se izpolnile s pomočjo heroizma združenih narodov, ki jih je vodila k zmagi neupogljiva volja Francije. Večji del Slovencev je danes svoboden in na ve-

ke združen z brati Srbi in Hrvati. Slovenska prestolnica, starodavna Ljubljana, pa vidno raste v važnosti in lepoti. Ljubljanska univerza, dasi še mlada, šteje lepo število slušateljev in je med prvimi znanstvenimi ognjišči Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Državna trgovska akademija, trgovska in obrtna zbornica, tehnična srednja šola, glasbeni konservatorij, narodno gledališče in cela vrsta drugih znanstvenih, gospodarskih in umetniških institucij skrbijo za napredek slovenskega naroda na vseh poljih. Ljubljana je sedež raznih konzulatov, škofije, številnih civilnih in vojaških oblasti, podružnice narodne banke SHS itd.

Okolica Ljubljane se more po svojih naravnih krasotah primerjati z najlepšimi kraji ne le Kraljevine, ampak Evrope. Številna jezera, ki leže ob masivu Triglava, najvišje točke Julijskih alp, so postala priljubljena letovišča, ki jih radi posejajo domači in tuji gostje. Kraljevska obitelj sama preživi vsako poletje na svojem gradiču Suvoboru, stoječem ob mičnem Blejskem jezeru, ki šteje danes med najpriljubljenejša internacionalna kopališča in zabavišča.

niša, bi bilo potreba ustanoviti državne kurze, da se ohrani izdelovanje muslimanske fine konfekcije za ženske, da bi bilo delo popolnejše in za služek boljši.

V Pljuju je zadruga za izdelovanje perila »Delta«, ki ima 40 šivalnih strojev in zaposluje ravnotoliko šivilj. Na leto izdela 50.000 srajc, 50.000 spodnjih hlač in 10.000 parov oblek. Združene šivilje delajo po domoh.

V Mariboru so: 1. Tvoznica perila Makso Durjava in drug, ki izdela na leto približno 120.000 komadov moškega perila, in sicer 75% navadne in 25% fine kvalitete. Izza 1. januarja t. l. je tvornica izdelek popečorila. Ima 60 šivalnih strojev na električni pogon, 4 stroje za gumbnice, 4 stroje za krojenje, stroje za likanje in 60 šivalnih strojev pri delavkah po domoh. 2. Tvoznica jugoslovanskega Lloydja, ki obračtuje s 60 mehaničnimi šivalnimi stroji in zaposluje 100, pa tudi več delavcev. Izdeluje obleko in perilo.

V Celju se bavi z izdelovanjem delavskega perila trgovec P. Stermecki, ki izdela na leto okoli 50.000 komadov.

Kravate izdelujejo v Zagrebu: 1. Milan Kel, industrija kravat in predpasnikov, in sicer okoli 9—10.000 kucalov na leto. Izdeluje tudi moške pasove (6000—8000). Delavk ima 18, od teh so 3 Čehinje kot mojstrice. 2. »Samovez«, l. jugoslov. industrija samoveznice in ovratnikov. Ta zaposluje 10 delavk in izdela na leto 3600 kucalov kravat in 6000 pasov. 3. »Venera«, industrija kravat in samoveznice l. Weiss, ki zaposluje 12 delavk in izdela nekoliko tisoč kucalov kravat. 4. »Inkra«, industrija v Zagrebu itd.

V Celju je tvornica kravat »Prvan«, ki zaposluje 12—14 delavk. V Slovenjgradcu je tvornica ovratnic, gumbov in glavnikov Angela Hribarja.

V Beogradu je pred vojno izdelovala kravate firma Kosta Nikolić in drug. Manjše tvornice kravat so še v Mariboru in Vrhu. Industrija kravat se pritožuje nad hudo inozemsko konkurenco.

Vsi industrijalci se jako pritožujejo nad neznošno in nevzdržljivo konkurenco tujih proizvodov in zahtevajo povišanje carine.

Iz navedenega vidimo, da se je najbolj razvila konfekcija perila in to največ navadnega moškega perila, ki se najlaže izdeluje, pa tudi konfekcija boljšega moškega perila, dalje da je izdelovanje ženskega perila, kravat in konfekcija boljših moških oblek v prvih počelkih razvoja. Konfekcija bluz, ostala konfekcija ženskih oblek, izvzemši konfekcije seljačke obleke in konfekcije otroških oblek, se mora še ustvariti. (Dalje prih.)

V pomislek.

Industrijci in veletrgovci se pogosto izgovarjajo, da je mogoče priti v stik z odjemalci tudi potom trgovskih potnikov, v sled česar ne smatrajo za nujno potrebo, razstavljati na velesejmu. Spričo tega je trgovski potnik brez dvoma velik tekmeč velesejmu. Praksa pa je kljub temu dokazala, da je velesejem tudi takim producentom in veletrgovcem potreben, ki zaposlujejo potnike, ker čisto vidimo v prvi vrsti med razstavljalci ravno tiste, ki porabljajo take izgovore. To dokazuje, da jim je velesejem le potreben.

Nesporno dejstvo je, da je število trgovskih potnikov pri nas v zadnjih letih silno naraslo in skoro ni večjega trgovca, katerega bi dnevno ne obiskal vsaj en potnik. To je tehten dokaz, da mora producent nujno iskati kupca za svoje proizvode in da je potreba za prodajo blaga velika. Je pa predvsem trgovski potnik zelo draga stvar. Poleg gotovih procentov prejema redno dnevnic, ki so z ozirom na znatne potne stroške dosti visoke. Poleg tega prejema navadno še stalno mesečno plačo. Stroški za vzdrževanje trgovskega potnika so torej zelo veliki. Vendar pa se ne

more reči, da je njegovo delo v pogledu iskanja odjemalcev intenzivno. Potnik mora obiskati vse in povsod, kjer misli, da bi mogel najti interese, za svoj artikel, pa je večkrat zelo težavno doseči tak cilj. Trgovski potnik se giblje v negotovosti. Čeprav tu in tam tudi pridobi resnega kupca, vendar se mnogo truda izgubi in tudi zastojniški trud se mora drago plačati. Pri velesejmi pa je to drugače. Z najširokogrudnejšo propagando je opozorjen vsak interesent, da se vrši velesejem, tudi tisti, za katerega trgovski potnik ne ve in vobče ne more zvedeti, da bi kot kupec prišel v poštev. Na enem samem velesejmu ima producent več prilike, da se spozna z interese, nego mu jih more trgovski potnik tekom let dovesti. Če se vpoštev, da so tudi stroški udeležbe na velesejmu razmeroma mnogo manjši nego izdatki za trgovskega potnika, je jasno, da potnik z velesejmom glede koristi nikakor ne more tekmovali.

Za obiskovalca-kupca nudi velesejem tudi ugodnosti, katere se z ničemer drugim ne morejo nadomestiti.

Če se zanaša na trgovskega potnika, nima take izbire, kakor če naroča na velesejmu, kjer ima pred seboj revijo najboljših dobaviteljev svoje stroke. Res je, vsak trgovec stremi za tem, da si pridobi solidno tvrdko za dobavljanje potrebnega artikla, s katero ostane — če je zadovoljen — v trajnih zvezah. Vendar pa se dostikrat izgubi mnogo časa in utрпи mnogo škode, predno se najde ono, kar je hotel najti. Ravno v tem pogledu ne more nobeno drugo sredstvo nadomestiti velesejma.

V naših razmerah, kjer se neprestano snujejo nova in preosnavljajo obstoječa podjetja, kjer se produktom odpirajo neprestano novi izgledi konzuma, nove možnosti razpečavanja, je velesejem vsem producentom in veletrgovcem v izredno korist in podporo, ki je ni mogoče nadomestiti.

Trgovski potnik vstvarja sicer res nekakšno zvezo med producentom in kupcem, vendar je pa ta zveza precej primitivna, poleg tega pa razmeroma tudi zelo draga. Niti razpošiljanje vzorcev, niti reklama ni v položaju, da v zvezi s trgovskim potnikom nadomesti velesejem. Ta ne samo da nadomešča vse to skupaj, ampak ima tudi druge kvalitete, katere zamore samo on nuditi. Radi tega bodo velesejmi tudi po popolnem »normaliziranju« gospodarskega življenja pomenljivi tržišča za najugodnejše nakupovanje in prodajanje.

Kmalu bo zaključen prijavni termin za udeležbo na letošnjem ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 15. do 25. avgusta. Vsak producent in veletrgovec, ki hoče uvideti neprecenljive koristi, katere mu nudi velesejem, se ga bo kot razstavljalca zanesljivo udeležil in nemudoma poslal prijavnico.

Trhovelski premog in drva dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8. — Telefon 220. Plačilo tudi na obroke!

Ljubljanska borza.

Na seji borznega sveta dne 6. junija t. l. se je po kooptaciji novih članov konstituiral borzni svet sledeče: predsednik g. Dragotin Hribar, podpredseda g. Avgust Praprotnik in Ivan Knez, borzni svetniki gg.: dr. Fran Černe, Ivan Jelačin ml., Janko Jovan, Anton Kristan, Lovro Petovar, Jean Pollak, Franjo Sirc, dr. Ivan Slokar, Rihard Schwingler, Avgust Tosti, dr. Karl Triller in dr. Fran Windischer.

Trgovina.

PRAZNOVANJE PRAZNIKOV. — Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja svoje člane, da je Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo v svoji zadnji širši odborovi seji sklenila, da se prazniki praznujejo na dosedaj običajen način. Trgovine so torej ob praznikih zaprte. Trgovine ostanejo zaprte tudi na Vidov dan 28. junija in dne 1. decembra vsakega leta. Ob teh dneh počiva vsako

delo. Glede praznovanja 17. decembra (rojstni dan kralja Aleksandra) bo Zveza še sklepala in članstvo o sklepu pravočasno obvestila. — Predsednik: Fran Stupica l. r.

Uzance za trgovino z lesom. — Druga seja občnega odbora za določitev običajev pri trgovini z lesom na Ljubljanski borzi za blago in vrednote se vrši v četrtek, dne 26. junija 1924 ob 9. uri dopoldne v prostorih Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Avstrijski konzulat v Ljubljani. Te dni je nastopil službo v Ljubljani novomenovani generalni konzul g. Feliks Strautz, ki je bil do sedaj legacijski svetnik avstrijskega poslanstva v Bernu.

Borza za blago in vrednote v Sarajevu. Trgovaško združenje v Sarajevu je sklenilo, da izvede akcijo za ustanovitev borze za blago in vrednote v Sarajevu.

Gospodarsko zblizanje Poljske z našo kraljevino. Poljski časopisi ugotavljajo, da se poljski in naši medsebojni trgovski stiki vedno bolj povoljno razvijajo. Veletrgovci obeh držav so se med seboj že sporazumeli o uvozu soli, premoga in plina v našo državo. Do sedaj je bil Dunaj posrednik med obema državama, v zadnjem času pa so poljske tvrdke in poljske banke stopile v neposredno finančno in kreditno zvezo z našimi gospodarskimi krogi.

Češkoslovaški izvoz. Češkoslovaška je v mesecu aprilu t. l. izvozila za 1.508 milijonov 69.974 K blaga. V prvih štirih mesecih leta 1924. je znašal njen izvoz 4.904.474.956 K. V aprilu t. l. je največ blaga izvozila v Avstrijo in sicer za 294.842.827 K, za tem v Nemčijo za 287.144.434 K, na Angleško za 171 milijonov 375.112 K, v Rumunijo za 97 milijonov 194.167 K, na Madžarsko za 90 milijonov 618.703 K, v našo kraljevino za 71.814.173 K, na Poljsko za 59 milijonov 553.225 K, v Ameriko za 56 milijonov 438.239 K, v Italijo za 51.460.051 kron, v Švico za 32.280.826 K, v vse druge države pa za 204.748.216 K. V odstotkih je znašal izvoz v Avstrijo 19.55%, v Nemčijo 19.04%, na Angleško 11.36%, v Rumunijo 6.45%, na Madžarsko 6.01%, v našo državo 4.76%, na Poljsko 3.95%, v Ameriko 3.74%, v Italijo 3.41%, v Švico 2.18% in v ostale države 29.55% od celokupnega izvoza.

Industrija.

Težkoče jugoslovanske tovarne vagonov. Največja jugoslovanska tovarna vagonov »Ferrum« v Subotici bo po vsej priliki prisiljena ustaviti obratovanje. Tovarna je do sedaj odputila 1000 delavcev, obstoji pa nevarnost, da bo morala odputiti še ostalih 2000 delavcev. Težave povzročata tovarni dejstvo, da ji država kljub pogodbi ni dajala vagonov popravil. Vrh tega ji je država za že izvršena naročila dolžna ogromne vsote, tako, da ji bo komaj mogoče vzdržati obratovanje.

Prememba posesti. — Konfekcijska tvornica »Jugoslovanski Lloyd« na Ruški cesti v Mariboru je prešla v last Slavenske banke.

Občni zbori delniških družb. — Občni zbori delničarjev Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani se vrši dne 1. julija t. l., tovarne izdelkov iz pločevine in kovin Emil Lajovic in drug d. d. v Ljubljani dne 24. junija.

Razvoj industrije na Hrvaškem in v Slavoniji. Kljub krizi v letu 1923. se je to leto na Hrvaškem in v Slavoniji na novo otvorilo 47 podjetij, od tega 31 delniških družb. Delniška glavnica novih podjetij znaša po trgovskem registru 49.640.000 Din. Vsled povišanja delniške glavnice se je celokupna glavnica industrijskih podjetij, ki imajo obliko delniških družb, zvišala na 154.290.000 dinarjev.

Obrt.

Savez hrvatskih obrtnikov je imel dne 8. t. m. svoj občni zbor, katerega se je udeležilo nad 800 članov in okoli 120 delegatov raznih organizacij in korporacij. Iz Slovenije so se udeležili občnega zbora za Trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani gg. Iv. Ogrin in dr. Iv. Pless, za zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani g. Ferdo Primožič in za napredno obrtniško društvo v Ljubljani g. Josip Rebek. Občni zbor se je vršil brez vsakih zapletljiv. Udeležniki so predlagane resolucije enoglasno sprejeli. Na občnem zboru se je razpravljalo tudi o novem

obrnem redu in se ugotovila temeljna načela za sodelovanje saveza pri posvetovanjih o osnutku obrtnega reda, katerega sedaj izdeluje posebna uradniška komisija.

Denarstvo.

Zlata pariteta srednjeevropskih držav. Naša kraljevina: 1 zlati dinar = 16.10 papirnatih dinarjev; Avstrija: 1 zlati krona = 14.000 papirnatih kron; Češkoslovaška: 1 zlati krona = 6.90 čK; Italija: 1 zlati lira = 4.38 papirnatih lir; Rumunija: 1 zlati lej 42 papirnatih lejev; Ogrska: 1 zlati krona = 18.500 papirnatih kron; Poljska 1 zloty = 1 milijon 800.000 papirnatih mark; Nemčija 1 zlati marka = 1 biljon papirnatih mark.

Poštno čekovni promet. — Poštni čekovni zavod uradno objavlja, da se bodo rdeči čeki lahko uporabljali za izvenblagajniške dispozicije le še do 31. julija 1924. Po tem dnevu se bodo navedeni čeki mogli uporabljati samo kot blagajniški čeki za dvige gotovine pri naši blagajni. Vse druge dispozicije se bodo od 1. avgusta 1924 dalje mogle izvrševati izključno le z nalogi za izplačilo ter se bodo po označenem dnevu dosledno zavračali vsi rdeči čeki. V interesu imetnikov čekovnih računov je, da si to tiskovino čimprej omislijo in ne čakajo z naročilom do zadnjega termina. Ako ne dvigajo gotovine pri zavodovi blagajni in vsled tega z 31. julijem preostalih rdečih čekov ne bodo mogli izrabiti, jih naj pošljejo začetkom meseca avgusta zavodu, ki jim bo povrnil vse pristojbine, plačane za neizrabljene čeke. Kako je izpolnjevati nove naloge za izplačilo, je pojasnjeno v »Navodilih za udeleževanje v poštnem čekovnem prometu«. Ta brošura se naroča obenem z novimi nalogi. Cena brošure 2 Din.

Carina.

Carinski prejemki v tretji dekadi meseca maja 1924. V tretji dekadi meseca maja t. l. so pobrale carinarnice 49 milijonov 409.378 Din. Največ so pobrale carinarnice: v Beogradu 10.069.902 Din, v Zagrebu 8.396.215 Din, v Ljubljani 4 milijone 136.814 Din, v Subotici 3.206.024 dinarjev in v Skoplju 2.386.239 Din. V Sloveniji so pobrale največ nastopne carinarnice: Gornja Radgona 160.702 Din, Jesenice 1.011.408 Din, Maribor 2 milijona 333.569 Din, Rakek 694.471 Din in Celje 819.083 Din. Celotni prejemki v mesecu maju t. l. so znašali 141.013.136 dinarjev, v istem času leta 1923 pa 133 milijonov 287.145 dinarjev.

Promet.

Sekcija za trasiranje novih železnice. V Ljubljani je te dni pričela poslovati sekcija za trasiranje novih železnice, ki ima nalogo, da dovrši trasiranje Klodič-Hrovat-Kavčičeve proge, ki naj veže Kočevje in Črnomelj preko Lukodola s progo Zagreb-Reka. Sekcija ima tudi nalogo, da trasira progo Rogatec-Krapina-Golubovec.

Direkten potniški in prtljažni promet med našo kraljevino in Avstrijo in tranzitni promet preko Madžarske. Z dnem 15. junija t. l. stopi v veljavo za označeni promet nova tarifa za direktno odpremo potnikov in prtljage. S to tarifo se ukinja tozadevna dosedanja tarifa z dne 1. marca 1923 z vsemi dopolnitvami.

Nova telefonska centrala. — Dne 26. maja t. l. se je otvorila pri pošti St. Jurij ob Taboru telefonska centrala za krajevni in medkrajevni promet.

Likvidacija. — Avtomobilna d. d. v Ljubljani je sklenila na občnem zboru likvidacijo in pozivlja svoje upnike dne 3. junija 1924., naj prijavijo svoje zahteve v treh mesecih.

Izvoz in uvoz.

Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga. — Generalni inspektorat ministrstva financ je izdal za dobo od 15. do 30. junija 1924 nov cenovnik, po katerem se mora vršiti zavarovanje valute ob izvozu blaga. Ta cenovnik se razlikuje od onega, ki je veljal za dobo od 1. do 15. junija t. l., le v nastopnih točkah: a) št. 23 — voli in biki: par do 700 kg, vsak 3500.— (preje Din 4000.—), par od 700—900 kg: vsak Din 4500.— (preje Din 5000.—), par nad 900 kg: vsak Din 5500.— (preje Din 6000.—); b) št. 27 — prašiči: par od 140 do 220 kg: Din 2000.— (preje Din 2400.—), par od 20 kg navzgor Din 3000.— (preje Din 3500.—).

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Celju je svojim članom pod štev. 338-24 z dne 28. maja t. l. odposlal okroglico, kateri je priložil pregled ocene dohodkov pri davčnem okrajnem oblastvu v Celju in Brezicah za l. 1923. Pregled ocen za leto 1923 še ni sestavljen. Prizadeti gospodarski krogi imajo torej še ugodno priliko, da gremiju sporoče svoje izkušnje o dohodninskih razmerah v l. 1923. Na ta način se bo preprečila marsikatera pri- tožba. Predlogi naj s konkretizirajo, kajti vsako zahtevo bo treba natančno, even- tuelno s podrobnim računom prejemkov in izdatkov, dokazati in utemeljiti. Gre- mij do sedaj ni prejel nikakih predlo- gov. Ker smatra zadevo za važno in nužno, prosi tem potom ponovno vse člane, da se pozivu čimprej odzovejo, da bo mogoče o tej stvari razpravljati na eni prihodnjih sej Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani. Ker načelstvo brez sodelovanja članov ne more izvršiti te težke naloge, upamo, da se bodo vsi člani odzvali temu pozivu. Le s sodelo- vanjem članov moremo zbrati podatke, ki so potrebni za pravično obdatbo. — Načelstvo.

Strokovno šolstvo.

Državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru. — Vpisovanje za šolsko leto 1924/25 se vsi vsak dan med 11. in 12. uro v pisarni ravnateljstva šole na Zrinjskega trgu 1/I. V I. letnik se spre- jemajo učenci (učenke), ki so dovršili 4. razred srednje šole ali 4. oziroma 3. razred meščanske šole. Vnanjim uče- nem je možna prigrasitev tudi pismenim potom, ako pošljejo hkrati zadnje šolsko izpričevalo in rojstni (krstni) list, in si- cer najkasneje do 30. junija t. l. Vnanjim prijavam naj bo priložena frankirana kuverta s točnim naslovom odpošiljatelja.

Razno.

Vrednost rudarske produkcije v Slove- niji. Skupna vrednost rudniške produk- cije v l. 1923. upošteva vrednost oboga- telih rud, je znašala 442.400.245 Din, vrednost produkcije topilnic pa 125 mili- jonov 825.747 Din, celokupna produkci- ja rudnikov in topilnic torej 568.225.992

dinarjev. Če se odšteje od skupne vred- nosti produkcije vrednost rud in drugih v topilnicah predelanih surovin v znesku 107.054.582 Din, ostane čista vrednost rudniške in plavžarske produkcije v znesku 461.171.410 Din. Materijala se je pri vseh rudnikih porabilo za 103.357.127 dinarjev, v topilnicah pa za 9.774.960 di- narjev, skupaj za 113.132.087 dinarjev.

Avstrijsko vprašanje pri Društvu na- rodov. — Kakor poroča »N. Fr. Pr.«, se je pečal avstrijski komite Društva na- rodov s poročilom finančnega odseka. Kar se normalnega budžeta tiče, kulmi- nira poročilo v ugotovitvi, da je potrebo- no povišanje prvotno na izdatkih določe- ne številke po 350 milijonov zlatih dol- lara. Koliko naj bi znašalo povišanje, ni do- ločeno. Finančni odsek in dr. Zimmer- mann imata s sodelovanjem avstrijske vlade določiti končno vsoto šele potem, ko se tekom poletja na Dunaju preiščejo vsa v poštev prihajajoča važna vpraša- nja. S posebnim poudarkom se zahteva štedenje. Budžetna kontrola ima po pri- znanju finančnega ravnovesja odpasti ter ostati le kontrola nad uporabo more- bitnih ostankov kredita. — V uvodniku »N. Fr. Pr.« izraža bridko razočaranje avstrijskih krogov nad takim stališčem Društva narodov in pripominja, da je bila ta seja šola za skromnost, za resno previdnost, da Avstriji svoje samozava- sti ne prenapnejo in ne prezrejo raz- merja moči ter da so oni pač zaslužili kaj boljšega in upati je tudi boljše.

Naše brodatstvo v l. 1923. Naš rečni plovni park je imel koncem l. 1923: 83 ladij (od teh jih je bilo 52 v obratu), 558 vlačilcev (518 v obratu) in 49 ponto- nov. Ladje so prevozile l. 1923 v celoti 1.094.407 km v 108.031 urah. Porabile so 903.174,95 meterskih stotov premoga v vrednosti 49.453.012 Din. Odpremile so 2.989.028 polnikov, ki so plačali 21 milijonov 842.641 Din voznine. Nadalje so prevozile 79.262 ton tovornega in 560.591 ton vlačilnega blaga.

Poraba lesa v rudnikih. V rudnikih v Sloveniji se je porabilo v l. 1923. 74.330 kubičnih metrov in 1.255.225 komadov jamskega, gradbenega in drugega rudni- škega lesa v skupni vrednosti 27 milio- nov 226.255 dinarjev.

Švedski izvoz v našo državo. Naši tr- govski stiki s Švedsko se le postopoma razvijajo. Dočim je Švedska uvozila leta 1922 v našo kraljevino le za 21.000 šved- skih kron blaga, se je uvoz v leto 1923 podesetoril in je znašal 218.000 švedskih kron. V poštev prihajajo pri švedskem uvozu produkti tekstilne in strojne indu- strije ter kavčuk.

Tržna poročila.

Produktna borza v Novem Sadu dne 14. junija 1924. — Baška pšenica 79—80, 2%: od Din 292.50 do Din 297.50; ječ- men 67—68: Din 270.— do 275.—; oves: 275.— do 280.—; koruza: 225.— do 230.—; fižol (beli): 600.— do 610.—; pšenična moka: št. gg Bačka = Din 460.— do 465.—, št. g = Din 455.— do 460.—, moka za kuho 2 = Din 410.— do 415.—; krušna moka: št. 5 Din 360.— do 365.—, št. 6 Din 335.— do 340.—, št. 7 = Din 290.— do 300.—; pšenični otrobi: Din 190.— do 195.—. — Vina: sremsko belo seljaško: 8—9% (100 l) od železniške postaje = Din 400.— do 450.—, 10—11% = Din 450.— do 550.—; sremsko sortirano belo (11—13%): Din 550.— do 700.—; sremsko sortirano rde- če (11—13%): Din 600.— do 800.—; Karlovaško belo (8—10%): Din 450.— do 500.—, Karlovaško belo (10—11%): Din 500.— do 550.—; Karlovaško (sorti- rano, tramine, rizling — 11—13%): Din 600.— do 800.—; bačko belo v več- jih partijah (8—10%): Din 350.— do 400.—; banaško belo v večjih partijah (8—10%): Din 300.— do 400.—; vršačko belo v večjih partijah (8—10%): Din 300.— do 400.— (v Vršacu); vršačko črno Otelo (10—11%): Din 350.— do 450.— (v Vršacu). — Promet srednji, tendenca glede moke in koruze živahna, sicer neizpremenjeno.

Sejmsko poročilo iz Maribora. Na sejnem dne 10. junija t. l. se je prignalo 15 konjev, 11 bikov, 34 volov, 388 krav, 9 telet in 1 oven. Skupaj 558 komadov. Povprečne cene za različne živalske vr- ste so bile za kg žive teže sledeče: Debeli voli 13.50—13.75; poldebeli voli 13—13.25; plemenski voli 12—12.25; bi- ki za klanje 10—10.50; klavne krave de- bele 10.75—11.25; plemenske krave 8.50 do 9; krave za klobasarje 6.25—7.75; molzne prave 7.75—8; breje krave 7.75 do 8; mlada živina 6.50—12. — Mesne cene za kg: Volovsko meso I. 25—27, II. 22—24; meso od bikov, krav in telic 19—21; telečje meso I. 26—28, II. 21 do 24; svinjsko meso sveže 22.50—35.

Dobava, prodaja.

Dobava tračnic. Pri ravnateljstvu dr- žavnih železnic v Subotici se bo vršila dne 5. julija t. l. ofertalna licitacija gle- de dobave tračnic »Feniks«.

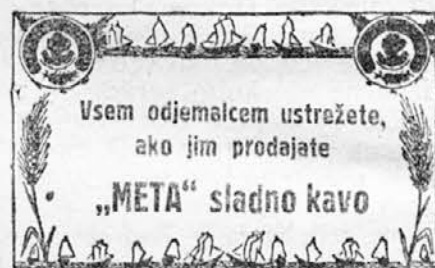
Dobava mesa. Ponovne ofertalne li- citacije glede dobave mesa za posame- zne garnizije Savske divizijske oblasti se bodo vršile: dne 18. junija t. l. pri

komandi vojnega okruha v Karlovcu in pri komandi mesta v Dolnji Lendavi, dne 20. junija t. l. pri intendaturi Sav- ske divizijske oblasti v Zagrebu in pri komandi mesta v Murški Soboti ter dne 21. junija t. l. pri komandi vojnega okru- ga v Varaždinu in pri komandi mesta na Sušaku.

Dobava ovsu in koruze. Pri inten- daturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 23. junija t. l. direktna pogodba za dobavo 250.000 kilogramov ovsu in 250.000 kg koruze.

Dobava sukanca in bombažastega bla- ga. Pri smodnišnici v Kamniku se bo vršila dne 3. julija t. l. ofertalna licita- cija glede dobave 100 kg sukanca in 2500 m bombažastega blaga. Za suka- nec in bombažasto blago so na ogled tudi vzorci.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

TISKARNA „MERKUR“
Trg-ind. d. d.
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica št. 13
Tiska časopise, posel- nice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah
Lastna knjigovoznica
Telefon št. 552
Račun pri pošt. ček. zavezu št. 13.108

Gremij trgovcev za pol. okraj Ljubljana-okolica v Ljubljani.

Vabilo na redni letni občni zbor

ki se bo vršil

v torek dne 24. junija 1924 ob 9. uri dopoldne v spodnjih prostorih Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, Beethovnova ulica.

Dnevni red:

1. Pozdrav načelnikov.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo o delovanju gremija v letu 1923.
4. Računski sklep za leto 1923.
5. Proračun za leto 1924.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se vrši eno uro pozneje ravnotam z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki pa sklepa veljavno neglede na število navzočih članov.

Ker je občni zbor zelo važnega pomena, je častna dolžnost, da se vsak član istega gotovo udeleži, nasprotno se bo proti ne- opravičencem postopalo v smislu § 24 gremialnih pravil.

Načelnik: Franc Zebal i. r.

Veletrgovina
kolonijalne
in
špeciarijske
robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, lihtih dišav
in rudniške vode

Točna in solidna posrežba
Zahtevajte cenik!

Pristopajte kot član k društvu
»TRGOVSKA AKADEMIJA«

Priporočamo:

Jos. Petelinc
LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh
opremah Gritzner, Adler za
redbinsko in obrtno rabo,
istotam igle, olje ter vse po-
samezne dele za vse sisteme.
»En gros!«

VINO CET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najtinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

**Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.**

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami
emajlirano, pločevinasto in ulito
posodo, porcelanasto, kameni-
nasto in sietkeno robo.

Na debelo!

Na drobno!

Jermena za cepe,

gože, biče (gajzle), jermena za
čevlje, tržaške bičevnike, mol-
voz (špagal), smis, čevljarsko
prejo, čopiče za beljenje in
pleskanje ter razne krtače ku-
pile najceneje v veletrgovini
Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv.
Jakoba trg 9.

Naročajte „TRGOVSKI LIST“!

Razglednice

vseh vrst, pisemski, kancelijski,
konceptni, trgovski, svilen,
krep, gladilni, stekleni, ovojni,
maščobni, pergament, kredenčni
in tafel (barvani) papir, pa-
pirnate servietje, vpisalne knji-
žice, notese ter barvice pri-
poročam

veletrgovina Osvald Dobeic,
Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9.

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavbeni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodovodov.
Naprava stelovalov. — Kopališke in
klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine
za firnež, barvo, lak in med
vsake velikosti, kakor tudi po-
sod (škafle) za konzerve.